

10 DECEMBER 2009. - Ministeriële omzendbrief betreffende de wet van 21 maart 2007 tot regeling van de plaatsing en het gebruik van bewakingscamera's, zoals gewijzigd door de wet van 12 november 2009

3. Gebruik van mobiele bewakingscamera's

3.1. Informatie van de burgemeester

In de gevallen dat de officier van bestuurlijke politie de beslissing mag nemen om mobiele camera's te gebruiken moet hij de burgemeester hierover op de hoogte brengen.

Wanneer het gaat om het gebruik van mobiele camera's op een niet-besloten plaats, moet deze kennisgeving zo spoedig mogelijk gebeuren en in ieder geval, voor de uitvoering van de mobiele camerabewaking.

Wanneer het een voor het publiek toegankelijke besloten plaats betreft, moet deze kennisgeving onmiddellijk gebeuren (voor dit type van plaatsen heeft de officier van bestuurlijke politie slechts de bevoegdheid om te beslissen over het gebruik van mobiele camera's in uiterst hoogdringende gevallen).

Deze kennisgeving kan gebeuren per fax of per e-mail en, in uiterst hoogdringende gevallen, telefonisch. Het is dus belangrijk dat de politiediensten beschikken over telefoonnummers, faxnummers en e-mailadressen waarmee ze de desbetreffende burgemeester(s) snel kunnen bereiken. Op die manier zal de kennisgeving snel en met zekerheid kunnen gebeuren.

3.2. Uiterste hoogdringendheid (artikel 7/2, § 2, derde lid)

Op een voor het publiek toegankelijke besloten plaats kan de officier van bestuurlijke politie enkel bij uiterste hoogdringendheid zelf beslissen om mobiele bewakingscamera's te gebruiken.

Wat verstaat men onder " uiterste hoogdringendheid " ? Men bedoelt hiermee een onvoorziene volkstoeloop op een voor het publiek toegankelijke besloten plaats die een onmiddellijk optreden van de politiediensten vereist (bijvoorbeeld wanneer de politiediensten niet op voorhand kennis hebben gekregen van de organisatie of de plaats ervan, een samenscholing of bijeenkomst van een extremistische groepering of nog een bijeenkomst van motorfanaten in een zone) en waarbij het gebruik van mobiele bewakingscamera's aangewezen is. Indien het in deze gevallen niet mogelijk is om te wachten op de beslissing van de burgemeester kan de officier van bestuurlijke politie die de operaties leidt, zelf beslissen om er een beroep op te doen. Hij moet evenwel onmiddellijk telefonisch contact opnemen met de burgemeester om deze hierover te informeren.

Het moet gaan om uitzonderlijke gevallen en aangezien het gebruik van mobiele camera's doelmatig en efficiënt moet zijn, moet dit ook worden gemotiveerd.

3.3. Doelmatig en efficiënt gebruik - Principes van het respect voor de persoonlijke levenssfeer

Het is niet de bedoeling van de wetgever dat de politiediensten in alle omstandigheden mobiele bewakingscamera's kunnen gebruiken. De wet zelf voorziet beperkingen : mobiel cameragebruik kan uitsluitend in het kader van grote volkstoelopen (in de zin van artikel 22 van de wet op het politieambt) en voor niet-permanente opdrachten die tevens in uitvoeringstijd beperkt zijn. Men beoogt met name manifestaties, grote concerten, voetbalwedstrijden,...

Daarnaast vermeldt de wet dat de officier van bestuurlijke politie die de operationele verantwoordelijkheid draagt erop toeziet dat het gebruik van de mobiele camera's doelmatig en efficiënt is en in overeenstemming met de in de wet van 8 december 1992 bepaalde beginselen (hierna " privacywet " genoemd). Het zijn de beginselen van subsidiariteit, proportionaliteit, doelmatigheid en finaliteit.

Finaliteitsbeginsel

De bewakingscamera's moeten worden gebruikt voor welbepaalde finaliteiten. In het kader van de camerawet worden bewakingscamera's gebruikt met het oog op het toezicht en de controle om inbreuken tegen personen of goederen, of overlast in de zin van artikel 135 van de nieuwe gemeentewet te

voorkomen, vast te stellen of op te sporen of om de openbare orde te handhaven of te herstellen. Deze finaliteiten moeten vanaf het begin worden vastgelegd en vervolgens zullen de beelden slechts voor deze welbepaalde finaliteiten kunnen worden verwerkt.

Wat bovendien de mobiele bewakingscamera's betreft, benadrukt de wet het preventieve aspect van het gebruik ervan, gezien men hoofdzakelijk opdrachten van bestuurlijke politie beoogt.

Beginnelsen subsidiariteit en doelmatigheid

Het gebruik van mobiele bewakingscamera's is een subsidiair middel, waarop men uitsluitend een beroep doet wanneer de andere middelen niet volstaan om de nagestreefde doelstellingen te bereiken. Indien men bovendien beslist om er een beroep op te doen, dan moet dat een efficiënt middel zijn, dat het mogelijk maakt om objectief de door de verwerking beoogde finaliteiten te bereiken. De wetgever heeft de nadruk gelegd op dit principe door uitdrukkelijk te vermelden dat de officier van bestuurlijke politie moet toezien op een efficiënt gebruik van de camera's.

Proportionaliteitsbeginsel

Dit principe omvat de bovenvermelde subsidiariteits- en doelmatigheidsprincipes, maar betekent eveneens dat men de balans moet maken tussen de noodzaak om camera's te gebruiken tijdens de operatie en het respect voor de persoonlijke levenssfeer van de gefilmde personen. Men moet een proportionaliteitslink nastreven met de beoogde doelstellingen en niet meer filmen dan dat nodig is. De proportionaliteit moet ook worden gerespecteerd op het niveau van de verwerkte beelden : men moet geen overbodige beelden maken en ook geen plaatsen beogen waarvoor men geen verantwoordelijke voor de verwerking is.

Het is door dit principe te respecteren dat de officier van bestuurlijke politie zal toezien op het doelgerichte gebruik van mobiele bewakingscamera's.

-> Het is ten aanzien van deze verschillende principes dat de officier van bestuurlijke politie (of in voorkomend geval de burgemeester) zal beslissen een beroep te doen op de mobiele camera's en deze zal gebruiken.

3.4. Kennisgeving aan de Commissie voor de Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer

Wanneer de beslissing word genomen om mobiele bewakingscamera's te gebruiken, voorziet de wet dat de officier van bestuurlijke politie de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer (hierna CBPL) kennis geeft van deze beslissing. Deze kennisgeving moet plaatsvinden ten laatste op de dag die voorafgaat aan de grote volkstoeloop die aan camerabewaking zal worden onderworpen, behalve in het geval van dringende noodzakelijkheid. In dat geval moet de notificatie binnen de zeven dagen na de grote volkstoeloop gebeuren.

In haar advies van 2 september 2009, raadde de CBPL aan om voor dit type van kennisgeving een standaardformulier te voorzien dat op elektronische wijze zou haar worden overgezonden om te worden verzameld in een niet-openbare databank (in tegenstelling tot de andere aangiftes die in het openbaar register, dat wordt bijgehouden door de CBPL, worden gepubliceerd).

De kennisgeving zal de volgende elementen moeten bevatten :

- identificatie van de persoon die de beslissing tot het gebruik van mobiele bewakingscamera's heeft genomen (burgemeester of officier van bestuurlijke politie)
- identificatie van de operationeel verantwoordelijke (dienst en persoon)
- identificatie van de grote volkstoeloop die met camera's wordt bewaakt (lokalisering, plaatscategorie, aard van de volkstoeloop, datum)
- informatie over het gebruik van camera's :
  - het bekijken en opnemen van beelden
  - het bewaren van de beelden

- motivering voor het gebruik van mobiele camera's
- beschrijving inzake het doelmatig en efficiënt gebruik en de overeenstemming met de principes van de privacywet.

De operationeel verantwoordelijke is de officier van bestuurlijke politie die beslist over het gebruik van mobiele bewakingscamera's (of, in voorkomend geval, die de beslissing van de burgemeester toepast). Zelfs als een andere officier het in het verlengde van de operatie overneemt, moet enkel de naam van de eerste (zijnde diegene die aan de basis ligt van de beslissing deze camera's te gebruiken) vermeld worden in de kennisgeving.

Om een al te zware administratieve last te vermijden, is de mogelijkheid voorzien om met één kennisgeving meerdere gebruiken van mobiele bewakingscamera's te melden als het gaat om grote volkstoelopen met eenzelfde locatie, aard en benaming waarbij eenzelfde operationeel verantwoordelijke steeds op dezelfde wijze gebruik maakt van mobiele bewakingscamera's. Wordt o.a. beoogd het gebruik van mobiele camera's door de bewijsteams in het kader van voetbalwedstrijden, voor alle thuiswedstrijden in eenzelfde seizoen. Bovendien wordt bij voetbalwedstrijden de kennisgeving gedaan " in het kader " (term gebruikt in de camerawet) van de wedstrijd, dat wil zeggen dat men het observeren van de supporters beoogt vanaf hun plaats van vertrek tot bij de ontbinding van de volkstoelopen.

De aangifte zal gebeuren via het standaardformulier dat zal worden overgezonden naar alle politiediensten. In eerste instantie zal dit formulier op papier worden ingevuld om vervolgens per fax te worden opgestuurd naar de CBPL (op het nummer 02/213.85.95). Eens de elektronische toepassing er is, zullen de politiediensten geïnformeerd worden over de nieuwe overdrachtmodaliteiten.

3.5. Vrijstelling van het pictogram

Wanneer de camerabewaking door middel van vaste bewakingscamera's gebeurt (ongeacht wie de verantwoordelijke voor de verwerking is), voorziet de wet de verplichting om een pictogram aan te brengen aan de ingang van de bewaakte plaats. De aanwezigheid van dit pictogram aan de ingang veronderstelt de instemming van de personen die deze plaats betreden, om te worden gefilmd.

Wanneer de camerabewaking met mobiele camera's gebeurt (door de politiediensten), voorziet de wet dat de aanwezigheid van de camera's op zichtbare wijze, geldt als voorafgaande toestemming. En de wet preciseert nog dat " Mobiele bewakingscamera's gemonteerd op niet-gebanaliseerde voertuigen, vaartuigen of luchtvaartuigen worden geacht op zichtbare wijze gebruikt te zijn. "

Ondanks het advies van de Raad van State (die erop aandrong om deze fictie af te schaffen, aangezien het gebruik van mobiele camera's gerechtvaardigd wordt door één van de toelaatbaarheidsuitzonderingen voorzien door de privacywet en waarvoor geen toestemming verleend moet worden), werd deze fictie in de wet behouden. Artikel 4 van de camerawet voorziet immers dat de privacywet van toepassing is behalve in de gevallen waarin de camerawet een uitdrukkelijke andersluidende bepaling bevat. Dat is met name het geval in artikel 8 van de camerawet dat elk verborgen gebruik van camera's verbiedt. Om een zekere samenhang te behouden, regelt de camerawet dit aspect zowel voor de vaste als voor de mobiele camera's.

Onder mobiele bewakingscamera's gebruikt op zichtbare wijze, verstaat men dus de camera's gemonteerd aan boord van niet-gebanaliseerde voertuigen, vaartuigen of luchtvaartuigen. Deze precisering van de wetgever omvat al de meeste gevallen en beoogt met name de camera's waarmee de politievoertuigen en helikopters zijn uitgerust. Maar men beoogt ook de camera's die door de politieagenten zelf gedragen worden, hetzij met de handen (bijvoorbeeld, de bewijsteams), hetzij dat hun uniform ermee is uitgerust. Men moet evenwel niet uit het oog verliezen dat deze op zichtbare wijze moeten worden gebruikt : de gefilmde personen moeten weten dat de politieagent een camera op zich draagt, aangezien er geen " wettelijk vermoeden van zichtbaarheid " is voor deze draagbare camera's. Men mag ook niet uit het oog verliezen dat deze camera's uitsluitend kunnen worden gebruikt in het kader van grote volkstoelopen in de zin van artikel 22 van de wet op het politieambt.